

KÚRIA

Bfv.III.1.329/2012/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év április hó 9. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A hamis tanúzás büntette miatt V. L. T-né ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által - védője útján - benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Zalaegerszegi Városi Bíróság 6.B.826/2011/6. számú ítéletét, illetőleg a Zalaegerszegi Törvényszék Bf.198/2012/3. számú végzését hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Zalaegerszegi Városi Bíróság a 2012. február 8-án meghozott 6.B.826/2011/6. számú ítéletével V. L. T-né terheltet bűnösnek mondta ki polgári ügyben elkövetett hamis tanúzás büntettében [Btk. 238. § (2) bek. c) pont, (5) bek. I. ford.] és ezért őt 50 napi tétel, napi tételenként 2.500 forint, összesen 125.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetésének esetére annak fogházbüntetésre történő átváltoztatásáról, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Zalaegerszegi Törvényszék a 2012. június 1-jén kihirdetett Bf.198/2012/3. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság jogi értékelése szerint a terheltet korábban a Keszthelyi Városi Bíróság T. E. (korábban T. F-né) alkalmi munkavállalói könyvének meghamisítása miatt vonta folytatólagosan elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt felelősségre. A jelen büntetőeljárás tárgyát a tartalmában azzal azonos, tehát ugyancsak valótlán adatokat tartalmazó, jelenléti ívként is szolgáló alkalmi munkavállalói nyilvántartás-másolatnak a munkaügyi bíróság előtt folyamatban lévő perben történő becsatolása képezte; amely terhelti magatartás a polgári ügyben elkövetett hamis tanúzás büntetteként értékelendő.

A másodfokú bíróság a terhelt bűnösségére vont következtetéssel és a jogi minősítéssel maradéktalanul egyetértett. Kifejtette, hogy a jogerős elbírálásra vonatkozó védői hivatkozás nem foghat helyt, hiszen más eljárásban és más okirathoz kapcsolódóan került sor korábban a terhelt elítélésére.

A bíróság jogerős ügyszöveg határozata ellen a terhelt a védője útján terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjának megjelölésével felmentése, a büntetőeljárás megszüntetése érdekében.

Indokai szerint elmaradt munkabér megfizetése miatt fordult először T. F-né munkaügyi bírósághoz (1.M.813/2008.), és mivel az állításait bizonyítani nem tudta, ezért tett ellene büntető feljelentést amiatt, hogy a munkavállalói könyvben rádiózással javította a dátumok elírásait. Ezt akkor el is ismerte; abban a büntetőeljárásban a nyomozás során lefoglalták az alkalmi munkavállalói könyvhöz tartozó munkáltatói nyilvántartó lapot is, a Keszthelyi Városi Bíróság pedig megállapította közokirat-hamisítás büntetében a bűnösségét.

Utóbb újabb munkaügyi pert kezdeményezett T. E. vele szemben (2.M.625/2010.). Ebben az ügyben a Munkaügyi Bíróság kötelezte arra, hogy csatolja be a felperes munkavállalásával kapcsolatban rendelkezésére álló iratokat, így a nyilvántartó lapokat, amit - másolatban - meg is tett. A nyilvántartó lapok tartalmukban mindenben egyeztek az alkalmi munkavállalói könyv adataival; azok tartalmát mind a bíróság, mind pedig T. E. felperes ismerte. Ennek ellenére felhívást kapott azok csatolására, így arra nem önként, önszántából, hanem felhívásra került sor.

Amennyiben az okirat tartalma hamis volt, úgy azért a Keszthelyi Városi Bíróságon született ítélettel a büntetését megkapta és ismét nem büntethető.

A felhívásra csatolt okirat pedig - amelyről valamennyi peres fél és a bíróság is tudja, hogy annak tartalma miatt közokirat-hamisításért elítélték - nem eshet egy tekintet alá az önként

átadott irattal.

A Legfőbb Ügyészség BF.2631/2012/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak tartotta és annak elutasítását indítványozta.

Kifejtette, hogy amennyiben a terhelttel szemben ugyanazon cselekmény miatt több jogerős ítéletet hoztak, úgy perújításnak van helye, a felülvizsgálat törvényben kizárt.

Megjegyezte azonban, hogy a két büntetőügy tényállása különböző. Amíg a Keszthelyi Városi Bíróság 9.B.187/2009/8. számú ítéletével elbírált ügy tárgya a munkavállalói könyv meghamisítása volt, addig a jelen felülvizsgálattal érintett ügyben a hamis tartalmú munkavállalói nyilvántartásnak a folyamatban lévő polgári perben bizonyítékként való felhasználását rótták fel a terheltnek.

Az irányadó ítéleti tényállást támadja az indítvány, amikor azt állítja, hogy a terheltet a munkaügyi perben eljáró bíróság kötelezte a bűncselekmény tárgyát képező dokumentum csatolására; ilyet, erre utaló megállapítást ugyanis az nem tartalmaz.

Kiemelte viszont, hogy a munkaügyi per tárgyalásán a terhelt jogi képviselője ajánlotta fel, hogy szükség esetén csatolni tudja a hivatkozott nyilvántartást; és csak ezt követően hívta fel a bíróság a Pp. 141. § (6) bekezdésére utalással az alperesi terheltet a dokumentum 8 napon belül történő csatolására. Nem írt tehát elő olyan kötelezettséget a bíróság a terheltnek, hogy hamis tartalmú bizonyítékot használjon fel.

A Kúria az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott.

Azon a védő a felülvizsgálati indítványban foglaltakat fenntartotta.

Hivatkozott arra, hogy az alkalmi munkavállalásról szóló törvény írja elő mind a munkavállalói könyv, mind pedig a munkavállalói nyilvántartás vezetését; az lényegében ugyanannak az egy nyilvántartásnak a két - munkavállalói és munkáltatói - oldala.

A korábbi büntetőeljárásban valóban jogerősen megállapították, hogy a munkavállalói könyv adatmódosítással meghamisításra került. Olyan tény azonban nem állapított meg a bíróság, hogy T. E. több vagy kevesebb napot dolgozott, tehát, hogy a nyilvántartás adatai - a napokat tekintve - valótlanok volnának.

Végül észrevételezte, hogy a szakértői vélemény három évvel korábbi írásmintán alapszik; ennyi idő alatt az érintett írása meg is

változhat.

A Legfőbb Ügyészség képviselője az írásbeli nyilatkozatában foglaltakkal egyezően szólalt fel és indítványozta a támadott határozatok hatályban fenntartását.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

Felülvizsgálatban a felülbírálat az indítványhoz [Be. 423. § (4) bek.], a jogerős határozatban megállapított tényálláshoz [Be. 423. § (1) bek.] és főszabályként a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályokhoz [Be. 423. § (2) bek.] kötött. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bek., 388. § (2) bek.].

A jogkövetkeztetések - így a bűnösség és jogi minősítés megállapításának - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve mértékének vitatására.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bűnösség megállapítása a büntető anyagi jog megsértésével történt.

Jelen ügyben azonban erről nincs szó.

Az eljárt bíróság nem sértett törvényt, amikor a terhelt bűnösségét megállapította, és a felrótt cselekmény minősítése, valamint a kiszabott büntetés is törvényes.

A Btk. 238. § (2) bekezdés c) pontja szerint a hamis tanúzásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni arra, aki - ide nem értve a Btk. 233. § (1) bekezdés b) pontja szerinti hamis vád büntettét - polgári ügyben hamis okiratot szolgáltat.

Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti a terhelt magatartását. Eszerint

- T. E. a Zalaegerszegi Munkaügyi Bíróságon 2010 augusztusában keresetet nyújtott be volt munkáltatója, a terhelt ellen elmaradt munkabér megfizetése iránt;

- a kereset lényege szerint T. E. 2008-ban összesen 33 napot dolgozott a terhelt balatongyöröki büféjében, ebből a terhelt csak

24 napot fizetett ki, az alkalmi munkavállalói könyvbe pedig csak 9 napot jegyzett be;

- ebben a 2.M.625/2010. számon folyó eljárásban a terhelt - jogi képviselője útján - fénymásolatban csatolta a T. E. foglalkoztatásáról szóló alkalmi munkavállalói nyilvántartás megnevezésű iratot, mely összesen 9 munkanapra vonatkozóan tartalmaz bejegyzést;

- ez a beadvány 2010. december 10-én érkezett a Zalaegerszegi Munkaügyi Bírósághoz;

- a Keszthelyi Városi Bíróság a 2010. március 9-én kelt és jogerős 9.B.187/2009/8. számú ítéletében azt állapította meg, hogy a terhelt munkaadóként az alkalmi munkavállalói könyvbe hő hatására eltűnő festékekkel írt bejegyzéseit több alkalommal meghamisította oly módon, hogy a dátumot eltüntette és helyére más munkavégzési napot jelölt meg;

- az alkalmi munkavállalói könyvben szereplő - a jogerős büntetőítéletben megállapított - hamis bejegyzések megegyeznek a munkaügyi perben csatolt alkalmi munkavállalói nyilvántartásban szereplő bejegyzésekkel.

Az indítvány ezzel ellentétes körülményre hivatkozó kifogásai kapcsán a felülvizsgálat törvényben kizárt.

Kétségtelen, hogy az alkalmi munkavállalói könyv, valamint az alkalmi munkavállalói nyilvántartás ugyanannak a tényhelyzetnek - az alkalmi munkavégzésnek - a nyilvántartására és igazolására szolgál. Azokat egyszerre, párhuzamosan vezetik, és így az abban foglalt adatok egyezősége okán amennyiben az egyik nem valós adatokat tartalmaz, úgy ugyanez igaz a másik - azzal azonos - nyilvántartásra is.

A Keszthelyi Városi Bíróság ítélete az alkalmi munkavállalói könyv meghamisítását rótt a terhelt terhére; nem maradhat azonban büntetőjogi megítélés nélkül, hogy az ugyanezeket a hamis bejegyzéseket tartalmazó alkalmi munkavállalói nyilvántartás, mint okirat a munkaügyi - azaz polgári - ügyben benyújtásra került.

A terhelt - a mintegy fél évvel korábbi jogerős elítélése okán is - tudatában volt annak, hogy a munkavállalói nyilvántartása nem a valóságot tükrözi, valótlan adatot tartalmaz, azt jogi képviselője útján mégis csatolta a munkaügyi perében.

Az okirat bíróság részére történő szolgáltatása kapcsán így sem tévedésre, sem pedig valamely kényszerre alappal nem hivatkozhat.

Az, hogy az okirat csatolására bírói felhívásra vagy anélkül került sor, akkor bírhat jelentőséggel, ha a kérdéses perbeli cselekmény az ellenérdekű felet sérti, sértheti. Tipikusan ez a helyzet becsületsértő tartalom esetén, és amennyiben az iratcsatolás a

bíróság felhívására történik, úgy a terhelti magatartás nyilvánvalóan nélkülözi a jogellenességet.

A jelen esetben azonban nem erről van szó.

Egyrészt a terhelt a kérdéses iratot a saját pernyertessége érdekében csatolta az igazságszolgáltatást végző, a felek között folyó ügyben döntő bíróság számára, ekként rá nézve kedvező bizonyítékot szolgáltatva. Magatartása ezért nem a másik peres felet, hanem az igazságszolgáltatás rendjét sértette.

Másrészt a nyomozati iratok 68-72. oldalán elfekvő peres irat-másolatokból megállapíthatóan a munkaügyi per 2010. november 29-i tárgyalásán a terhelt és jogi képviselője egyaránt részt vett, az eljáró bíró akkor tájékoztatást adott a bizonyítási teherről; így arról, hogy a terhelt - alperesként - a felperes által követelt elmaradt munkabér kifizetését tartozik bizonyítani. Ehhez képest a nyomozati iratok 72. oldala szerint a munkavállalói nyilvántartást - amely nem alkalmas a felperesi követelés megfizetésének igazolására - a terhelt jogi képviselője mutatta fel; annak tartalmát a bíró ismertette, majd a bíróság valóban felhívta az alperest ennek az iratnak a csatolására, egyben intézkedett a Keszthelyi Városi Bíróságon folyamatban volt büntetőügy iratainak beszerzéséről (nyomozati iratok 72. oldala).

Amint az irányadó tényállás rögzíti, a csatolás megtörtént, a beadvány 2010. december 10-én beérkezett a Zalaegerszegi Munkaügyi Bírósághoz. Megküldésre kerültek a kért büntetőiratok is, melyeket a munkaügyi bíróság a soron következő, 2011. január 24-i tárgyalásán ismertetett is.

Amikor a terhelt 2010. november 29-e és december 10-e közötti időszakban a munkavállalói nyilvántartás becsatolásáról intézkedett, a perben eljáró bíróság még nem volt abban a helyzetben, hogy megítélhesse: a munkavállalói nyilvántartásban rögzített adatok hamisak-e avagy sem. Ebből következően a terhelti magatartás maradéktalanul tényállásszerű.

Amennyiben arra merült volna fel adat, hogy valóban mindenki - peres felek és az eljáró munkaügyi bíróság - számára egyértelműen tudott volt a munkavállalói nyilvántartás becsatolásakor az abban foglaltak valótlán tartalma, úgy valóban megkérdőjelezhető lenne a jelen szándékos bűncselekmény megállapíthatósága. Éppen erre figyelemmel tartotta indokoltnak a Kúria az ügyben nyilvános ülés tartását, a felülvizsgálati indítvány azon történő elbírálását. A fentiekből következően azonban a jelen eset nem ez.

Az pedig, hogy a polgári ügyében eljáró, cselekvő és jogképes peres félnek jogi képviselője van, nem eredményezi, hogy a saját perbeli

cselekménye ne volna érvényes, ahhoz jogkövetkezmény - így büntetőjogi következmény - ne volna kapcsolható.

Utal még a Kúria arra, hogy a Be. 373. § (1) bekezdésében írt okok közül az I. d) pontjában foglalt eljárási szabálysértés eltérő következményhez vezet a rendes, illetőleg a rendkívüli jogorvoslat során. Az a határozat jogerőre emelkedését megelőzően a többi okkal egyezően a támadott döntés hatályon kívül helyezését eredményezi, jogerő után azonban - szemben az egyéb, és felülvizsgálattal támadható eljárási szabálysértéssel - perújítás alapjául szolgál. Ezért az indítványban az ítélt dolog kapcsán előadottak - valóságuk esetén - sem alapozták volna meg a felülvizsgálatot.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése szerint hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja.

Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2013. április 9.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Székely Ákos s.k. előadó bíró, Dr. Feleky István s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

írnok
BÉ